

UNELE CONSIDERAȚII ASUPRA CONCEDIULUI MEDICAL PENTRU PERSOANELE PENTRU CARE A FOST INSTITUITĂ MĂSURA IZOLĂRII ÎN URMA DIAGNOSTICĂRII CU VIRUSUL SARS-COV-2 FĂRĂ INTERNARE ÎNTR-UN SPITAL

*Silviu-Dorin ȘCHIOPU**

Abstract

Recently, the Romanian Health Minister issued the Order no. 1602 from 21 September 2020 according to which the insured person confirmed with an infectious disease for which the measure of isolation has been instituted at home or at a declared location – on the recommendation of the doctor who performed the evaluation without hospitalization, in order to identify and maintain the risk of transmitting an infectious disease – benefits of medical leave granted by the family doctor for the entire period registered in the document issued by the Public Health Directorate, which contains information on the doctor who assessed the case, the health unit in which he carries out his activity, as well as the recommendation on the establishment of the isolation measure, specifying the period for which this measure is ordered. As such, this paper discusses the steps that the person infected with the new coronavirus must go through in order to benefit from the medical leave provided by the new order. After analysing the legal provisions it's clear that, by regulating the possibility of receiving medical leave in the absence of hospitalization – in order to perform clinical and paraclinical examinations and biological evaluations, as imperatively required by Law no. 136/2020 on the establishment of measures in the field of public health in situations of epidemiological and biological risk – the Health Ministry implicitly admits that the idea of hospitalizing all people infected with the new coronavirus is not viable.

Keywords: *coronavirus, SARS-CoV-2, COVID-19, isolation, medical leave, sick leave.*

Potrivit art. 13 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158 din 17 noiembrie 2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de

* <https://orcid.org/0000-0002-9927-1016>. E-mail: dorinxschiopu@gmail.com, silviu-dorin.schiopu@unitbv.ro. Toate link-urile au fost verificate/accesate ultima dată în data de 25 septembrie 2020.

sănătate¹, în cazul persoanelor asigurate în sistemul de asigurări sociale de sănătate, concediile și indemnizațiile pentru *incapacitate temporară de muncă determinată de bolile infectocontagioase pentru care se instituie măsura izolării*, potrivit legii, se acordă până la data confirmării persoanei ca fiind vindecată pe baza examinărilor clinice și paraclinice sau a recomandării medicului care constată că riscul de transmitere a bolii nu mai există.

În acest context, de curând a văzut lumina tiparului *Ordinul comun al ministrului sănătății* (nr. 1602 din 21 septembrie 2020) și *al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate* (nr. 946 din 7 septembrie 2020) pentru modificarea și completarea Normelor de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 158/2005². Art. I pct. 3 din Ordinul nr. 1602/946/2020 a introdus la art. 23¹ din *Normele de aplicare a prevederilor O.U.G. nr. 158/2005*³ un nou alineat (6¹) potrivit căruia „(p)ersoana asigurată confirmată cu o boală infectocontagioasă [precum COVID-19⁴ - n.n.], pentru care s-a instituit măsura izolării la domiciliu sau la o locație declarată, la recomandarea medicului care a efectuat evaluarea acesteia *fără internare* (s.n.), în scopul constatării și menținerii riscului de transmitere a unei boli infectocontagioase, beneficiază de *concediu medical acordat de medicul de familie* (s.n.), pe întreaga perioadă înscrisă în documentul eliberat de direcția de sănătate publică, care cuprinde informații referitoare la medicul care a evaluat cazul, unitatea sanitară în care acesta își desfășoară activitatea, precum și recomandarea cu privire la instituirea măsurii izolării, cu precizarea perioadei pentru care se dispune această măsură.”

Amintim că art. 8 alin. (3) din *Legea nr. 136 din 16 iulie 2020* privind instituirea unor măsuri în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic și biologic⁵ impune *izolarea* persoanelor bolnave cu semne și simptome sugestive specifice definiției de caz pentru Sindromul respirator acut cu noul coronavirus (COVID-19)⁶, precum și *pentru persoanele infectate cu virusul SARS-CoV-2, chiar dacă*

¹ Publicată în M. Of. nr. 1074 din 29 noiembrie 2005. Forma actuală a art. 13 alin. (4) a fost introdusă prin art. I pct. 3 din *Ordonanță de urgență a Guvernului nr. 126 din 31 iulie 2020* pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 158/2005 privind concediile și indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate și instituirea unor măsuri privind indemnizațiile de asigurări sociale de sănătate, publicată în M. Of. nr. 695 din 3 august 2020.

² Publicat în M. Of. nr. 865 din 22 septembrie 2020.

³ Aprobate prin *Ordinul comun al ministrului sănătății* (nr. 15 din 5 ianuarie 2018) și *al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate* (nr. 1311 din 29 decembrie 2017), publicat în M. Of. nr. 31 din 12 ianuarie 2018.

⁴ COVID-19 a fost introdus la poziția 35 din *Lista cuprinzând bolile infectocontagioase din grupa A* pentru care asigurații beneficiază de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, fără îndeplinirea condiției de stagiu de asigurare. A se vedea *Anexa la Hotărâre Guvernului nr. 423 din 27 mai 2020*, publicată în M. Of. nr. 451 din 28 mai 2020.

⁵ Publicată în M. Of. nr. 634 din 18 iulie 2020.

⁶ A se vedea Institutul Național de Sănătate Publică, *Definițiile de caz pentru Sindromul respirator acut cu noul coronavirus (COVID-19)*, actualizare 18.09.2020, document disponibil la <https://www.>

acestea nu prezintă semne și simptome sugestive. În scopul efectuării examinărilor clinice, paraclinice și a evaluărilor biologice, până la primirea rezultatelor acestora, dar nu mai mult de 48 de ore, izolarea constă de regulă într-o detenție de ordin social medical⁷ într-o unitate sanitară sau, după caz, într-o locație alternativă atașată unității sanitare.

Totuși, Ordinul nr. 1602/946/2020 admite faptul că *evaluarea persoanei bolnave*⁸ se poate realiza și *fără internare*, adică fără izolarea într-o unitate sanitară sau într-o locație alternativă atașată unității sanitare, în scopul efectuării examinărilor clinice, paraclinice și a evaluărilor biologice. O asemenea situație poate interveni atunci când o persoană asimptomatică dintr-un motiv oarecare, de pildă din rațiuni de vilegiatură, solicită testarea prin metoda Real Time PCR (RT-PCR) iar rezultatul este pozitiv.

Menționăm că, potrivit *Metodologiei de supraveghere a sindromului respirator acut cu noul coronavirus (COVID-19)*, elaborată de Centrul Național de Supraveghere și Control al Bolilor Transmisibile⁹, laboratoare care efectuează investigații pentru COVID-19 prin RT-PCR raportează *imediat* buletinele de analiză cu rezultatele validate la direcția de sănătate publică (DSP) de apartenență a cazului (DSP a județului de infectare).

Direcția de sănătate publică astfel informată, în cel mult două ore de la confirmarea unui caz pozitiv, are obligația de a desemna persoanele responsabile de stabilirea listei de contractii direcții ai persoanelor infectate cu virusul SARS-CoV-2¹⁰, precum și de a direcționa pacienții depistați la testarea RT-PCR cu rezultat pozitiv către spitalele de faza I sau a II-a¹¹ spre a fi evaluați clinic, prin teste de laborator, examinare radiologică pulmonară sau examen computer tomografic, cu precizarea că „(e)valuarea se poate face prin internarea pacientului, prin inter-

cnsbct.ro/index.php/info-medical/1983-definitii-de-caz-si-recomandari-de-priorizare-a-testarii-pentru-covid-19-actualizare-18-09-2020/file.

⁷ Curtea Constituțională, *decizia nr. 458 din 25 iunie 2020*, considerentul 50, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 2 iulie 2020.

⁸ Potrivit art. 3 lit. i) din Legea nr. 136/2020: *persoana bolnavă* este „persoana care suferă de o boală infectocontagioasă având semne și simptome sugestive specifice definiției de caz sau persoana purtătoare a unui agent înalt patogen chiar dacă nu prezintă semne și simptome sugestive la examenul medical clinic obiectiv, dar prezintă un risc epidemiologic și biologic”.

⁹ A se vedea documentul disponibil la <http://www.cnsbct.ro/index.php/info-medical/1982-metodologia-de-supraveghere-a-covid-19-actualizare-18-09-2020/file>.

¹⁰ Pct. 4 din *Planul privind modalitatea de aplicare a măsurilor în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic de infectare cu virusul SARS-CoV-2 de către direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București*, aprobat prin art. 1 din Ordinul ministrului sănătății nr. 1513 din 3 septembrie 2020, publicat în M. Of. nr. 829 din 9 septembrie 2020.

¹¹ Astfel cum sunt prevăzute în *Lista spitalelor care asigură asistența medicală pacienților testați pozitiv cu virusul SARS-CoV-2 în faza I și în faza a II-a* aprobată prin Ordinul ministrului sănătății nr. 555 din 3 aprilie 2020, publicat în M. Of. nr. 290 din 7 aprilie 2020, cu modificările și completările ulterioare.

nare de zi, sau *fără internarea pacientului* (s.n.)¹². În măsura în care nu este vorba de pacienți simptomatici cu forme medii sau severe¹³, la aprecierea medicului ce a evaluat cazul, adică în funcție de evaluarea și recomandarea acestuia, persoana infectată cu virusul SARS-CoV-2 se poate izola la domiciliu cu urmarea regulilor igienice și a îndrumărilor aferente¹⁴.

Cum examinările clinice, paraclinice și evaluările biologice sunt realizate fără internarea pacientului, considerăm că recomandarea medicului care a evaluat cazul va îmbrăca forma unei *scrisori medicale*¹⁵, însă pentru a beneficia de concediul și indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă determinată de o boală infectocontagioasă pentru care se instituie măsura izolării, persoana trebuie să obțină *documentul eliberat de direcția de sănătate publică* prevăzut de art. 23¹ alin. (6¹) din Normele de aplicare a prevederilor O.U.G. nr. 158/2005 și care cuprinde informații referitoare la medicul care a evaluat cazul, unitatea sanitară în care acesta își desfășoară activitatea, precum și recomandarea cu privire la instituirea măsurii izolării, cu precizarea perioadei pentru care se dispune această măsură.

Nici Legea nr. 136/2020, nici Ordinul ministrului sănătății nr. 1309 din 21 iulie 2020 privind modalitatea de aplicare a măsurilor de prevenire și limitare a îmbolnăvirilor cu SARS-CoV-2¹⁶ nu reglementează ipoteza în care evaluarea persoanei infectate s-ar face fără spitalizarea acesteia. Legea are în vedere doar ipoteza izolării pentru nu mai mult de 48 de ore într-o unitate sanitară sau, după caz, într-o locație alternativă atașată unității sanitare în scopul efectuării examinărilor clinice, paraclinice și a evaluărilor biologice, până la primirea rezultatelor acestora.

Potrivit art. 8 alin. (6) și (7) din Legea nr. 136/2020, direcția de sănătate publică județeană sau a municipiului București emite o decizie prin care confirmă sau infirmă măsura izolării recomandată de medic numai în situația în care persoana pozitivă refuză măsura izolării sau încalcă măsura izolării instituită la domiciliu

¹² A se vedea pct. 1 din „Traseul pacienților pozitivi SARS-CoV-2” prevăzut de *Planul privind modalitatea de aplicare a măsurilor în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic de infectare cu virusul SARS-CoV-2 de către unitățile sanitare, de către serviciile de ambulanță județene și Serviciul de Ambulanță București-Ilfov, precum și de medicii de familie*, aprobat prin art. 3 din Ordinul ministrului sănătății nr. 1513 din 3 septembrie 2020, publicat în M. Of. nr. 829 din 9 septembrie 2020.

¹³ *Idem*, pct. 2.

¹⁴ A se vedea *Anexa nr. 2* la Planul privind modalitatea de aplicare a măsurilor în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic de infectare cu virusul SARS-CoV-2 de către unitățile sanitare, de către serviciile de ambulanță județene și Serviciul de Ambulanță București-Ilfov, precum și de medicii de familie.

¹⁵ Întocmite potrivit modelului prevăzut de anexa 43 la *Normele metodologice din 27 martie 2018 de aplicare în anul 2018 a Hotărârii Guvernului nr. 140/2018 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale, a medicamentelor și a dispozitivelor medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pentru anii 2018-2019*, aprobare prin Ordinul comun al ministrului sănătății nr. 397 și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 836 din 27 martie 2018, publicat în M. Of. nr. 273 din 28 martie 2018.

¹⁶ Publicat în M. Of. nr. 642 din 22 iulie 2020.

sau la locația declarată pe durata acesteia¹⁷. În ambele situații medicul este cel care informează direcția de sănătate publică iar aceasta din urmă, în termen de cel mult două ore, trebuie să emită respectiva decizie.

Mutatis mutandis, documentul prevăzut de art. 23¹ alin. (6¹) din Normele de aplicare a prevederilor O.U.G. nr. 158/2005 ar trebui să fie emis de asemenea la solicitarea medicului care a efectuat – fără internare – evaluarea persoanei infectate cu virusul SARS-CoV-2, însă spre deosebire de *Decizia de confirmare sau infirmare a măsurii de izolare/decizie de confirmare sau infirmare a prelungirii măsurii de izolare* al cărei model este prevăzut în Anexa 2 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1309/2020, ministerul nu a prevăzut un model distinct pentru persoanele a căror evaluare s-a realizat fără internare.

Consultând modelul de decizie, constatăm că acesta conține numele medicului la recomandarea căruia s-a dispus măsura (medicul care a evaluat cazul), precizarea duratei măsurii izolării cu indicarea datelor de început și de sfârșit, însă cu privire la locul izolării modelul menționează doar „spațiul special desemnat, din unitatea sanitară/locația alternativă aflată la adresa...”, decizia fiind emisă numai în situația în care persoana refuză măsura izolării într-un asemenea spațiu.

De aceea, *de lege ferenda*, se impune completarea Planului privind modalitatea de aplicare a măsurilor în domeniul sănătății publice în situații de risc epidemiologic de infectare cu virusul SARS-CoV-2 de către direcțiile de sănătate publică județene și a municipiului București¹⁸ cu modelul documentului ce trebuie eliberat de direcția de sănătate publică în aplicarea art. 23¹ alin. (6¹) din Normele de aplicare a prevederilor O.U.G. nr. 158/2005, precum și cu precizarea că documentul va fi eliberat la cererea medicului ce a evaluat cazul, acesta având obligația de a-l solicita imediat după încheierea evaluării persoanei infectate cu virusul SARS-CoV-2.

Deși Legea nr. 136/2020 nu ține seama de „necesitatea unei aplicări graduale a măsurilor necesare pentru protejarea siguranței și a sănătății publice, astfel încât privarea de libertate a persoanei să reprezinte ultima soluție la care se poate recurge, după ce alte măsuri, mai puțin severe, au fost luate în considerare, dar s-a constatat că sunt ineficiente”¹⁹, constatăm (oarecum cu surprindere) că actele

¹⁷ A se vedea și Modelul de *Decizie de confirmare sau infirmare a măsurii de izolare/decizie de confirmare sau infirmare a prelungirii măsurii de izolare*, prevăzut în Anexa 2 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1309 din 21 iulie 2020.

¹⁸ A se vedea *supra* n. 10.

¹⁹ Curtea Constituțională, *Decizia nr. 458 din 25 iunie 2020*, considerentul 52. A se vedea și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Hotărârea din 25 ianuarie 2005*, pronunțată în Cauza Enhorn împotriva Suediei, considerentul 46 și următoarele, document disponibil la <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-68078>. Amintim că forța obligatorie ce însoțește deciziile Curții Constituționale se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta – a se vedea Curtea Constituțională, Dec. nr. 1/1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 16 din 26 ianuarie 1995.

subsecvente totuși au avut în vedere proporționalitatea dintre măsura izolării, care afectează libertatea persoanei, și nevoia de a realiza o protecție adecvată a sănătății publice.

Având în vedere restrângerea posibilității de deplasare a persoanei aflate în izolare, precum și timpul necesar eliberării de către direcția de sănătate publică a documentului, art. 9 alin. (4) lit. g) din Normele de aplicare a prevederilor O.U.G. nr. 158/2005 permite eliberarea certificatelor de concediu medical la o dată ulterioară, însă numai pentru luna în curs sau luna anterioară, în cazul bolilor infectocontagioase pentru care se impune măsura izolării, potrivit legii²⁰, iar potrivit 9 alin. (4)¹, certificatele de concediu medical se pot solicita și elibera, după caz, și prin mijloace de transmitere la distanță²¹.

În încheiere, mai amintim că Ministerul Sănătății a elaborat un proiect de act normativ²² privind aprobarea *Listei bolilor infectocontagioase pentru care se instituie izolarea persoanelor* la domiciliul acestora, la locația declarată de acestea sau, după caz, în unități sanitare sau în locații alternative atașate acestora, precum și a *Listei unităților sanitare de bază în care se tratează persoanele bolnave*.

Potrivit Anexei 1 la proiectul Hotărârii de Guvern ce urmează a fi emisă în temeiul art. 8 alin. (2) din Legea nr. 136/2020, *lista bolilor infectocontagioase* va include: poliomielita, difteria, rujeola, pertussis, febra tifoidă, febra paratifoida, boala meningococică (MCSE), tuberculoza pulmonara cu microscopie pozitiva, antrax pulmonar rabia umană, holera, pesta, variola/varioloidul, gripa umana cauzată de un nou tip de virus gripal, cazuri umane de gripă aviară înalt patogenă, febra hemoragică Lassa, Ebola, febra hemoragică Marburg, febra hemoragica Crimeea Congo, febra galbena, Nipah, SARS, MersCov, SarsCov2, precum și alte boli cauzate de un agent patogen infecțios necunoscut/emergent.

²⁰ Prevedere introdusă prin art. 1 pct. 5 din *Ordinul comun al ministrului sănătății* (nr. 1.395 din 6 august 2020) și al *președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate* (nr. 830 din 5 august 2020), publicat în M. Of. nr. 708 din 6 august 2020.

²¹ *Idem*, art. 1 pct. 6.

²² A se vedea <http://www.ms.ro/2020/08/07/hotarare-a-guvernului-privind-aprobarea-listei-bolilor-infectocontagioase- Pentru-care-se-instituie-izolarea-persoanelor-la-domiciliul-acestora-la-loca-tia-declarata-de-acestea-sau-dupa-caz-in-unitat/>.